

IZHAJA VSAKI DAN

Indi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesažne šteje, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih obkarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Sv. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje, po 5 nvč. (10 stot.).

OLABI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5.20, pol leta 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Ogrska kriza.

BUDIMPEŠTA 30. „Ogr. biró“ poroča z Dunaja: Določeni ministerstvi predsednik je bil na avdienci pri cesarju ob 10. uri popoldne. Po avdienci ki je trajala četrte ure, se je Lukacs podal v kabinetno pisarno, kjer ga je pričakoval Justh.

Justhova avdienca pri cesarju je trajala pol ure. Po avdienci se je podal v hotel „Sacher“. Zastopnikom listov je Justh rekel, da so se pojavile velike stvarne težkoče in zato se prekine o nadaljnja pogajanja. Justh se vrne v Budimpešto ob 2.30, Lukacs pa ob 5. uri pop.

BUDIMPEŠTA 30. „Ogr. biró“ poroča z Dunaja: Kabinetni tajnik, sekcijski načelnik Daruvery je ob 2. uri posetil določenega ministerstvenega predsednika Lukacsa in mu je vročil vabilo, naj pride na avdienco ob 3.30 popoldne.

Hilmi paša na potovanju po Evropi.

CARIGRAD 30. Listi so priobčili nek razgovor z velikim vezirjem Hilmi pašo. Ta je izjavil, da je odstopil iz zdravstvenih razlogov in da namerava štiri mesece potovati po Evropi, par tednov se bo mudil tudi v Avstriji. Hilmi paša meni, da je ustava popolnoma zavarovana.

Ruska carska rodbina na potovanju.

LIVADIJA 30. Predsinočnem sta car in carica z otroci odpotovala na jahti „Standard“ v Sebastopol.

Druga seja

goriškega deželnega zbora dne 27. t. m.

Na to se je prešlo na predložitev volilnih spisov. Volitve v kmečkih občinah okrajev goriška okolica, sežanskega in tolminskega so bile potrjene enoglasno. O prvih dveh je poročal posl. dr. Gregorčič, o zadnjih poslanec Berbuč. O volitvah kmečkih občin okraja gradiščanskega je poročal poslanec Pettarin, ki je naglašal, da členi komisije niso bili edini glede teh volitev. Na predlog poslanca Bombiča so bile vkljub protestu poslanca dra. Bugatta, ki je naglašal, da ni vložena nikakoli pritožba proti volitvam, te volitve izročene verifikacijskemu odseku. Proti glasovom italijanske ljudske stranke in slovenske manjšine so bile volitve v italijanskih mestih in trgih na predlog deželnega poslanca Pettarina odobrene enoglasno, dočim so se volitve v slovenskih mestih in trgih, kjer je bil izvoljen poslanec Gabršček, odstopile verifikacijskemu odseku in sicer to v skladu s predlogom poročevalca poslanca dra. Gregorčiča, ki je naglašal, da člen volilne komisije v Tolmini, g. Andrej Vrtovec ni hotel podpisati volilnega zapisnika, ker da se mu je godila krivica s tem, da je bil izbrisan kakor volilec v veleposestvu, ne da bi se ga bilo vpisalo kakor volilca mest in trgov, v čem česar je zgubil sploh volilno pravico. Deželni poslanec dr. Gregorin je na to vprašal poročevalca, koliko glasov je iznašala večina, s katero je bil izvoljen poslanec Gabršček?

Dr. Gregorčič je odgovarjal, da nima pri sebi dotičnih števil, da pa večina, v kolikor se spominja, iznaša gotovo nad 100 glasov, ali tu da gre za to, da se konstatira, je li vlada pravilno postopala ali ne.

Poslanec dr. Gregorin je izjavil na to, da ozirom na priznano veliko večino glasov, s katero je bil izvoljen poslanec Gabršček, pač ne more biti nikakega dvoma o njegovi izvolitvi. Če se pa hoče protestirati proti postopanju vlade, nima on ničesar proti temu. Ne gre pa, da se radi take formalnosti zavlačuje odobritev te volitve. Radi tega predlaga, naj se na kakoršen koli način, ali potem resolucije, ali potem odstopljenja vprašanja glede postopanja vlade kakemu odseku, ki naj se s tem peča in o tem poroča deželnemu zboru, izrazi protest proti postopanju vlade. Kar se pa tiče izvolitve poslanca Gabrščeka, naj se isto takoj potrdi.

Poslanec dr. Franko je pojasnjeval, kako je prišlo do tega, da je volilec Andrej Vrtovec izgubil volilno pravico. Vpisani je bil najprej v listi velikega posestva, a vsled reklamacije Gregorčičevih pristašev je bil izbrisan kakor volilec v veleposestvu, ne da bi ga bila kompetentna državna oblast istodobno prestavila, kakor bi bila morala, v volilno listo za mesta in trge. V skladu tega je g. Andrej Vrtovec izgubil volilno pravico sploh ter je kakor člen volilne komisije, v katero je prišel kakor podžupan tolminski, protestiral proti temu postopanju ter ni hotel podpisati zapisnika. To je torej ona nerednost, na katero se sklicuje dr. Gregorčič in vsled katere je poslanec Gabršček zgubil en glas,

kajti ni dvoma, da bi bil g. Andrej Vrtovec glasoval za poslanca Gabrščeka; in kakor volilec Vrtovec godilo se je tudi še drugim šestim ali sedmim pristašem Gabrščekovim na Tolminskem. V skladu tega je naravnost nečuvano, da predlaga poročevalca, naj se izvolitev Gabrščekova odstopi verifikacijskemu odseku. Sicer pa govornik dobro ve, kaj se namerava s tem, ali gospodje od večine, ki hočejo danes izrabljati svojo moč do skrajnosti, naj gledajo, da se sulica ne obrne drug dan proti njim! Če bodo glasovali za to, da se v tem jasnem slučaju izroči volilni spisi verifikacijskemu odseku, potem dokažejo, da nimajo nikakega čuta pravičnosti.

Poslanec Bugatto se je pridržal predlogu, da se izvolitev takoj potrdi in sicer ozirom na to, da proti tej volitvi ni nobenega protesta. Deželni glavar je naglašal, da deželni zbor volitev lahko potrdi ali ne, brez obzira na to, je li predložil kak protest ali ne, ter je stavil dr. Gregorčičev predlog na glasovanje, kateri predlog je bil tudi vsprejet z vsemi glasovi proti glasom slovenske in italijanske manjšine. Za tem je poročal poslanec dr. Gregorčič o volitvah v trgovski zbornici (Pettarin in dr. Venier), glede katerih je predlagal, da se takoj odobre, ker ni proti istim vloženi noben protest.

Deželni poslanec Gabršček se je oglasil k tej točki za besedo ter je izjavil približno takole:

Z ozirom na tenkovestnost gospodov od večine za čiste volitve se moram oglasiti pri tej točki. Če se že morajo kake volitve izročiti verifikacijskemu odseku, ni dvoma, da se mora to storiti z volitvami trgovske zbornice. Notorično je, da se radi zadnjih volitev v trgovsko zbornico vrši kazenska preiskava, v kateri je bilo zaslišano že nad 200 prič, ki so vse izjavile, da so njih podpisane volilnih pooblastilnih za volitve v trgovsko zbornico falzificirani. Nad 700 glasov je bilo oddano za italijansko stranko sleparskim načinom.

Zadnje volitve v goriško trgovsko zbornico so velikanski švindl in falzifikat brez primere. Glasovnice za to volitev bi se bile morale poslati na okrajna glavarstva, ali pa naravnost na volilno komisijo vsaj do 4. januarja t. l. Do 4. januarja t. l. pa je prišlo v roke okrajnega glavarstva gradiščanskega iz Furlanije komaj 100 glasovnic, s iz Gorice okoli 400, tako, da bi mogla imeti italijanska stranka k večjemu 500 glasov, dočim je bilo do vprašavnega dne vpisanih nad 900 slovenskih glasovnic. Bilo je torej gotovo, da so zmagali slovenski kandidati, a čemur bi bila prešla trgovska zbornica v slovenske roke ter se je o tem splošno govorilo v gorškem mestu. Ali volilna komisija je študirala glasovnice celih 8 dni, to je od 4. do 12. januarja t. l., in med tem je prišlo na mizo toliko italijanskih glasovnic, kolikor jih je bilo potreba, da zmaga italijanska kandidatska lista, in sicer je zmagala ta lista s 1166 glasovi proti nad 900 slovenskih glasov, namesto da bi bila propadla s 500 proti 900 glasovom. Na tak slepanski način izvoljeni kandidati trgovske zbornice niso torej imeli pravice voliti deželna poslanca Pettarina in dra. Venierja. In da so se te volitve vršile na slepanski način, o tem se lahko prepriča, ako se rekvirira od kazenskega sodišča dotične kazenske apise na vpogled, ali pa, ako se počaka da se kazenska preiskava dovrši. Do kazeno še ni sicer, kdo je izvršil to velikansko sleparijo, pač pa je že sedaj dokazano, da se je ta sleparija faktično izvršila. Podan je torej dokaz o objektivnem oziru, tudi če se ni dokaza v subjektivnem oziru, ker so krivci neznani. Predlaga torej, da se te volitve izroče verifikacijskemu odseku, ki naj skuša dobiti kazenske akte na vpogled, ali počaka, da se kazenska preiskava dovrši ter da se med tem časom suspendira glasovanje o teh izvolitvah.

D.ž. posl. Bombič je odgovarjal, da sicer dvomi, da bi bilo res, kar je trdil predgovornik ter da mu to ni znano, da pa tudi, ako bi bilo to res, se mora smatrati izvolitev poslanca Pettarina in dra. Venierja za formalno pravilno izvršeno, kajti deželni zbor ne more preiskovati, je li bila trgovska zbornica pravilno izvoljena ali ne, nego le, sta li bila omenjena poslanca pravilno izvoljena od členov trgovske zbornice, ki so takrat fungirali kakor taki.

Poročevalec dr. Gregorčič se je pridržal tem izjavam ter je izjavil, da so volitve v trgovsko zbornico za sedaj veljavne in dokler niso ovržene, da se tudi lahko od nje izvoljena poslanca poslužujeta

svojih poslanskih pravic (Klic z galerije: Sramota! Slovenec proti Slovencu!)

Dež. glavar je na to na dolgo in široko zastopal stalšče večine v tem vprašanju.

Poslanca dr. Gregorin in Gabršček sta odločno protestirala proti temu, da se deželni glavar vmešava v debato, ne da bi odstopil predstava podglavarju, kakor to zahteva pravilnik.

Deželni glavar se na te proteste ni oziral ter je vedno naprej govoril ob velikanskem hrupu galerije in protestih poslancev slov. manjšine, ne da bi se bil zmenil za te proteste ter je stavil na glasovanje najprej predlog poslanca Gabrščeka, da se volitve trgovske zbornice odstopi verifikacijskemu odseku, kateri predlog je padel z vsemi glasovi proti glasom slovenske manjšine in italijanske ljudske stranke. Na to je bil vsprejet predlog posl. dr. Gregorčiča ob hrupu galerije in vkljub protestu manjšine, ki je zahtevala, da dež. glavar Gregorčičev predlog tolmači tudi v slovenskem jeziku, na kar je deželni glavar izjavil, da je bilo že glasovano. Nastal je velikanski hrup na galeriji, a manjšina je burno protestirala proti takemu postopanju. Padali so klici: Škandal, Afrika! Smo-li v konstitucionalni državi?! Poslanec italijanske večine in posebno dr. Venier so se mejali in rogali, a poslanec dr. Gregorin jim je zaklical: Chi ride l'ultimo, ridi bene!

Volitve v slovenski splošni kuriji so se na predlog poročevalca dr. Gregorčiča odobrile enoglasno, ne pa tako volitve v furlanski splošni kuriji, ki so se izročile verifikacijskemu odseku.

Poročevalec dr. Pettarin je nazreč naglašal, da glavna volilna komisija ni mogla proglasiti teh volitev radi nekih formalnih pogrškov, na kar je o. kr. namestništvo proglasilo izvoljenje.

Poslanec dr. Bombič je označil to postopanje kakor nezakonito, ter predlagal, da se radi tega izroče te volitve verifikacijskemu odseku, kateri predlog je bil vsprejet, kakor omenjeno, potem, ko je poslanec dr. Bugatto izjavil, da se morajo te volitve potrditi, ker proti njim ni vložene nikakega protesta. Predlog dr. Bombiča je bil vsprejet z glasovi italijanske slovenske večine proti glasom poslancev italijanske ljudske stranke in slovenske manjšine. V razpravo so prišle volitve v italijanskem veleposestvu. Deželni glavar Pajer, ki je bil izvoljen v veleposestvu, je odstopil predsedstvo dež. podglavarju dr. Gregorčiču, ki je bil za edno poročevalca. Dr. Gregorčič je predlagal takojšnjo odobritev teh volitev, in sicer je storil to samo v italijanskem jeziku, na kar mu je deželni poslanec Gabršček zaklical: Gosp. podglavar, bodite vsaj vitako prijazni, da govorite slovenski predsedniškega mesta!

Dr. Gregorčič je v vidni zadregi stavil predlog še v slov. jeziku, kateri predlog je bil enoglasno vsprejet.

Konečno so prišli na vrsto volitve iz slovenskega veleposestva.

Poročevalec dr. Gregorčič je predlagal, da se volitve razveljavijo ter je navel par slučajev, iz katerih bi sledilo, da je volilna komisija nezakonito prikrajšala njegovo stranko za par glasov. V skladu tega in ker da niso bile volilne liste za slovenske veleposestvo od c. kr. namestništva pravilno sestavljene, da ni dvoma, da bi bila njegova stranka, ako bi se pravilno postopalo, imela večino, tako, da se teh volitev ne more verifikirati.

Dež. posl. Gabršček je odgovarjal, da so to, kar je pripovedoval dr. Gregorčič, same „fabule“, nikakor pa da nimamo dokazov, da je to resnično, kar trdi poročevalec ter da bi bil volilni rezultat moral biti drugačen. Čuditi se pa mora govornik, da je bil isti dr. Gregorčič popolnoma nasprotnega mnenja, kar se tiče veljave volilnih list, ko je poročal o volitvah v trgovski zbornici. Tam je izjavil, da se ne smemo pečati s podlago volitev, to je z vprašanjem, ali so bili členi trgovske zbornice zakonito izvoljeni ali ne, akoravno je govornik dokazal, da so bili naravnost sleparskim načinom izvoljeni. Tukaj pa, kjer imamo pred seboj pravokrepne volilne liste, se poročevalec dr. Gregorčič drži drugega načela. Izpodbija namreč volilne liste same, tudi v kolikor ni bilo proti istim nikakih reklamacij. Govornik je prtem navajal slučaj neke mladoletne Auguste Čotič, kateri je Gregorčičeva stranka eskamotirala pooblastilo, akoravno je imelo pravico do izdajanja pooblastila le zakonito varuštvo. In za to mladoletno volilko je Gregorčičeva stranka vkljub protestu napredne stranke ob sodelovanju okrajnega glavarja grofa Attemsa. Posl. Gabršček je zavrnil: Konkluzija, da naj

se razveljavijo volitve v slov. veleposestvu, je naravnost gorostasna; vidi se tukaj ono „trappolo“, o kateri sem prej govoril: poslanci večine hočejo imeti svobodne roke! Ako hočejo razveljaviti predmetne volitve, naj to le store, mi jim pri tem nečednem poslu nočemo biti na poti.

Poročevalec dr. Gregorčič je ponavljal približno svoja prejšnja izvajanja ter je naglašal, da ima deželni zbor peavico interpretirati zakone tudi proti rešitvam vladnih oblasti. Tudi če je namestništvo mnenja, da za značaj volilca veleposestnika zadestuje kakoršen si bo di realen davek, je njegovo mnenje, da mora biti ta davek zemljiščni ter da se ne sme temu davku prištevati hišno-razrednega davka. Res je, da c. kr. namestništvo interpretira to vprašanje drugače, ali zadnja interpretacija da gre deželnemu zboru in radi tega da ponavlja svoj predlog, naj se volitve v slovenskem veleposestvu razveljavijo. Nastal je velikanski hrup na galeriji, ki je upila, tulila in žvižgala. V tem hrupu je dež. glavar stavil na glasovanje Gregorčičev predlog, ki je bil vsprejet z glasovi italijanskih liberalcev in slovensko-klerikalne stranke s tem, da sta te dve stranki na posiv deželnega glavarja obdedeli. Obdedeli sta pa tudi slovenska manjšina in ital. ljudska stranka, ker radi velikega hrupa nista niti slišala, da je deželni glavar stavil predlog dr. Gregorčiča na glasovanje. Trije poslanci slovenskega veleposestva, dr. Franko, Rutar in Klavž, katerih izvolitev je bila s tem razveljavljena, so zapustili dvorano.

Poslanca Gabršček in dr. Gregorin sta protestirala na ves glas proti takemu nasilstvu, pri čemer je prvi zagnal pesenico ob mizo.

Poslanci italijanske ljudske stranke so tudi protestirali, ker niso vedeli in ne slišali, da je odredjeno glasovanje. Meje neprestanim tulenjem in žvižganjem galerije, ki je demonstrirala proti večini z raznimi vzkliki in psovki, sta poslanca Gabršček in dr. Gregorin izjavila, da odlagata svoje mandate, ker ju je sram ostati nadalje v taki zbornici ter sta se podala k sedežu deželnega glavarja, da ponovita istemu podano izjavo. Ker ni mogel dež. glavar pomiriti besneče galerije, je na predlog poslanca Pettarina zaključil sejo, ki je trajala od 5½ do približno 11. ure v noč.

Ukljub demisijski posl. Gabrščeka je deželni glavar poslal istemu naznanilo o seji, ki se je vršila dne 28. t. m. Gosp. Gabršček je vrnil naznanilo v pismo na glavarja, v katerem pravi med drugim: da odslaga mandat 1.) v izraz protesta proti samovoljnemu ravnanju predsednika, ki je lani sam ex praesidio vodil obstrukcijo, letos pa je ravno z nasprotnim tolmačenjem poslovnika zadušil odpor manjšine proti nasilstvu brezobzirne večine. Predsednik je vodil sejo z očitno sovražno tendenco proti manjšini. Predsednik je sestavil dnevni red popolnoma v smislu kompleta večine proti manjšini. Predsednik je frivolno gazil najprimitivnejša parlamentarna pravila, gazil je jasna določila poslovnika, odrejal glasovanje in proglasil izide naravnost zahrbtno, da poslanci niti niso mogli razumeti, za kaj gre in kaj se godi.

2.) V znamenje protesta proti postopanju deželnozbornske večine, ki je s čisto hladnokrvnostjo pogazila najprimitivnejša načela dostojnega parlamentarizma in dolžnosti, kakor nih se mora zavedati vsaka večina nasproti manjšini. Na predlog poročevalca dr. A. Gregorčiča, ki izvršuje poše dež. odbornika (z očitnim kršenjem dež. pravilnika, je bila odkazana moja izvolitev verifikacijskemu odseku, da si sem bil izvoljen z veliko večino, ni proti volitvi nikakega protesta in je razlog, ki ga je navajal predlagatelj, le meni v prilog. Na predlog istega dr. Gregorčiča pa je bila kar odobrena volitev dveh poslancev iz trgovske zbornice. (Glej poročilo o seji!) Našel se je Slovenec, ki je predlagal potrditev teh dveh mandatov, slonečih na tako žalostni podlagi... Na predlog dr. Gregorčiča je bila uničena izvolitev treh slovenskih veleposestnikov na podlagi praznih, nedokazanih trditve. Ta čin najdrznejšega nasilstva večine je bil vzporeden v ta namen, da ostali trije italijanski veleposestniki neovirano volijo svojega deželnega odbornika!

Protestuje končno proti takemu barbar-skemu nasilstvu ter izjavlja, da smatra pod svojo častjo, udeležavati se v tako despotičnih razmerah še nadalje „delovanja“ dež. zbora. Istotako je bivši posl. dr. Gustav Gregorin pisмено potrdil svojo demisijo sledečim pišmom:

Trat, 28. decembra 1909.

Preavetli gospod deželni glavar.

Ozirom na svojo ustmeno izjavo podano koncem včerajšnje deželno-zbornske seje potr-

jujem danes še pismo, da se odpovedujem deželno-zbornemu mandatu, ki so mi ga poverili volilci kmečkih občin sežansko-komun-skega okraja ter prosim, da izvolite, prevesti gospod deželni glavar to mojo odpoved vzeti na znanje ter priobčiti jo na pristojnem mestu.

K temu koraku me je prišlo brezobzorno in neparlamentarno postopanje Vreše Presvetlosti in italijansko-liberalne in slovensko-klerikalne večine proti manjšini deželnega zbora v včerajšnji seji, iz katerega sem crpil prepričanje, da ne morem častno in vapoščno zastopati svojih volilcev ob takih razmerah, kakor so zavladale v goriško-gradiškem deželnem zboru.

Z dolžnim spoštovanjem:

Dr. G. Gregorin

V včerajšnji in ta goriv današnji številki navajamo le suho poročilo o glasoviti II. seji sedanjega zasedanja goriškega deželnega zbora. Tukaj pa naj sledi nekoliko komentarja v označenju grdega naslavlja, ki je je zagrešila italijansko-liberalna in Gregorčičeva večina nad manjšino. Za v božični številki je omenjal naš goriški dopisnik, da se govori, da namerava Gregorčič — zmaga pijan — uničiti še mandate slov. manjšine v veleposredstvu ter da je parola nove večine in posebno dr. Gregorčiča: Vae victis! (Gorje premaganecem!) Temu sporočilu skoraj nismo mogli verjeti. Vsekakor pa si nismo mogli misliti, da bo ta čin politične nestrpnosti in okrutnosti spramljan po takem cinizmu kakor ga je dr. Gregorčič kazal v glasoviti seji goriškega deželnega zbora ob vsakem koraku. Ni mu zadoštal, da je iz ničevih vzrokov predlagal razveljavljenje mandatov slovenske manjšine v veleposredstvu, marveč je tudi brez vsacega srma predlagal verificiranje italijanskih mandatov iz trgovinske zbornice, ko je vendar notorično — kakor je izjavil bivši poslanec A. Gabrček — da je zmaga italijansko-liberalne stranke v goriški trgovinski zbornici pridobljena s sleparskim načinom, ter da se vodi o tej volitvi obširna kazenska preiskava, ki je že do danes imela okoli 700 glasov.

do enake višine, ko je bilo...
Izjavnosti izvolitve italijanskih poslancev. Za slovenske poslance je predlagal kar brez vsake preiskave v odseku razveljavljanja, za italijanske poslance, izvoljene od trgovinske zbornice, ni hotel vprejeti niti blagega predloga Gabrčkovega, da naj se te volitve izročijo verificacijskemu odseku, kar je zahtevala najprimitivnejša politična morala. Ali, kako naj zahtevamo politično moralo od istega dr. Gregorčiča, ki je v sladkem objemu z dr. Pajerjem že pozabil, da je — kakor je srojedno sam naglašal — ključ do pridobitve slovenske večine v goriškem deželnem zboru ravno v pridobitvi večine v trgovinski zbornici, kako naj zahtevamo politično moralo od onega dr. Gregorčiča, ki se — čeprav je katoliški duhovnik — raje veže z framaonsko Pajerjevo stranko, nego s katoliško italijansko stranko, in ki se — čeravno sin slovenske matere — raje veže z narodno nestrpno italijansko stranko, nego s slovensko stranko, sorodno mu po krvi! Kako naj zahtevamo politične morale od onega dr. Gregorčiča, ki se je valed tesne zveze in po vsakdanjem občevanju z dr. Pajerjevo stranko v oni glasoviti seji spozabil tako daleč, da je s predsedniškega mesta govoril le v italijanskem jeziku in šele potem, ko ga je zaprosil posl. A. Gabrček, se poslužil tudi slov. jezika!

Ta dr. Gregorčič, ki je bil tako tankovestno glede mandatov slovenskega veleposredstva in tako popustljiv glede italijanskih mandatov goriške trgovinske zbornice, je bil nadalje še tako politično brezvesten, da je predlagal, naj se Gabrčekova izvolitev — glede katere je na vprašanje posl. dr. Gregorina moral priznati, da je stvarno neizpodbitna — odkaže verificacijskemu odseku ter je, da ustreže dr. Pajerjevi želji, glasoval z vsemi svojimi pristaši za to, da se vse volitve italijan. katol. stranke izročijo verificacijskemu odseku, akoravno ni bilo proti istim uloženega nobenega protesta od strani volilcev, kakor tudi ni bil uložen noben volilni protest proti drugim volitvam! Če se še pomisli, da je isti dr. Gregorčič lani, ko je imela njegova stranka le pet mandatov proti devetim sgrarno-napredne stranke, zahteval za se mesto deželnega podglavarja in enega deželnega odbornika, dočim naj bi bila imela slovenska večina samo enega deželnega odbornika, ako se pomisli nadalje, da se je laiska slovenska večina radi ljubege miru udala tej neopravičeni zahtevi; ako se pomisli, da je ukiplub temu dr. Gregorčič v zvezi z Pajerjem naprej obstruiral in razbil deželni zbor, da ustreže dr. Pajerju, ki ni hotel dovoliti italijanski ljudski stranki enega dež. odbornika:

imamo pred sabo aliko političnega besneža, nestrpnega in sebičnega da si je odurnejše res ne moremo misliti! Da ta naša sodba ni preojstra, pričla dejstvo, da se dr. Gregorčič ni hotel ukloniti niti želji nadškofa, naj se ne veže z liberalci, niti želji vlade, naj postopa konzervativno s slovensko manjšino v interesu delavnosti deželnega zbora in mira v deželi!

Iz vsega tega je razvidno, da dr. Gregorčič ne vodi politike načel, ampak esebnosti in politične maščevalnosti. Taka politika ne more roditi dobrega sadu in se mora maščevati prej ali slej. In kontura tega bodočega poloma se kažejo v obrazloženju za provizorični proračun, kjer se priznava, da je položaj deželnih finan. obupen. Do tega položaja je dovela izključno le Gregorčič-Pajerjeva zveza!

In ta finančni položaj odpre prej ali slej narodu na Goriškem oči: tedaj pa pride dan obračuna in — političnega poloma Gregorčič-Pajerjeve zveze!

Balkan balkanskim narodom.

Angleška je proslavila minole srede prvo stoletno rojstvo svojega velikega državnika Gladstona. Slavju Angleške pridružilo so se tudi balkanske države, ker je bil veliki Gladston oni, ki je izustil krilato besedo: Balkan balkanskim narodom in se je za to geslo potegoval z vso verno svojo plemenito dušo.

Bolgarsko Sobjranje je poslalo ob tej priliki v London odposlanstvo, ki je položilo na Gladstonov grob velik srebrni venec. Isto sta storila eno rusko in eno armensko odposlanstvo. V Bolgarski so proslavili ta dan svečanimi božjimi službami prigradnim predavanji v šolah; na sofijskem vsenčilišču se je izvršila komemoracija zelo svečano.

V srbski Skupščini je govoril s hvaleznostjo o delovanju Gladstona predsednik Nikolić. Skupščina je na to poslala londonakemu odboru za proslavo stoletnice brzojavke hvaleznosti. Tej manifestaciji se je pridružil tudi minister za zunanje stvari Milovanović v imenu srbske vlade.

Slovenske novice.

— Francosko vojno brodogradništvo je potrdilo minole nedeljo črnogorsko svobodno pristanišče Bar. To je prvo vojno brodogradništvo, ki je potrdilo sedaj svobodno črnogorsko luko. Črnogorska vlada je priredila francoskim gostom sijajen vprejem. Bar se je od čil z zastavami, na utrdbah pa so grmeli topovi.

— Občinske volitve v Mostaru so se vršile minolega tedna. Po občinskem štatutu je izvoljenih 12 muslimanov, 6 Srbov in 6 Hrvatov. Značilno je, da je vladni kandidat Eff. Šefić padel! On je bil tisti, ki je svojočasno provzročil imenovanje bar. Pittnerja častnim meščanom Mostara. Radi tega so položili svojo čast mnogi obč. svetovalci. Vlada pa je razpustila svet in Šefića imenovala komisarjem.

— Hrvatsko vsenčilišče dobi neposled sebi primerno vsenčiliščno knjižnico. Stavbo bodo zidali na „Zapadnom perivoju“ s troškom od 3 milij. kron.

— Bivši češki minister-rojak dr. Žaček, bo imenovan baje predsednikom državnega sodišča na Dunaju.

— Novi hrvatski ban. Hrvatske novice javljajo z neko gotovostjo, da bo novim banom imenovan grof Teodor Pejačević, ki je bil ban tudi v „narodni vladi“: Nikolić Roj-Badaj.

Dnevne vesti.

Mestni svet. Sinočnja seja je začela ob 7.30. Za besedo se je oglasil Pittoni, ki je povdarjal, da je bil govor, ki ga je imel Pincherle v predinočnji seji izliv zastopnika buržoazijske stranke. Pincherle je rekel, da je davek na alkohol demokratičen in moralen, ki služi v pobijanje alkoholizma. Leta 1907 je pa rekel Mrach, da povijanje davka na alkohol ne zmanjša dohodkov. Trditelj dr. Pincherle, da je davek na alkohol moralen, je prosta mistifikacija. Moralčen bi bil ta davek le v slučaju, ko bi se porabilo dohodek omenjenega davka ali del istega za pobijanje alkoholizma. To se pa dosedaj ni zgodilo.

Zato pa ta davek ne-le da ni moralen, marveč je naravnost nemoralen, ker se opira občinska finančna politika na ljudsko strast. Mizerija in alkoholizem tvorijo circulus vitiosus. Alkoholizem zdrži mizerijo in mizerija produciira alkoholizem.

Vzemite v roke poročila o kakem anti-alkoholičnem kongresu in videli bode, da so prišli vsi antialkoholisti, pa tudi taki, ki niso socialni demokrati, do prepričanja, da je glavni vzrok alkoholizma v nestalnosti gospodarskih in pridobinskih razmer in nezdravih stanovanjih?

Gospoda! Vi ste imeli v rokah upravo, denar in znanost, a kaj ste storili? Kolik del tega demokratičnega in moralnega davka se je porabilo za pobijanje alkoholizma? Imate na razpolago vsa sredstva za zmago v boju za eksistenco, imate vsa sredstva za vživanje življenja v vsakem oziru, deležni ste dobrot znanosti in umetnosti, kar vse je delavcem zaprto.

Ali ste pa kaj storili za porzidgo nižjih mas? Ne-le to, pobijali ste svoj čas v svojih listih nameravano vatanovitev ljudskega gledališča. Mi nismo imeli v rokah ne občinsko upravo ne denarja in torej nismo mogli ničesar storiti. Alkoholizem pa je eno onih sredstev, ki bi imela vzdržati sedanjí sistem in privilegije nekaterih. V dnevnih volitev pijan delavec ne da svoje glasovnice za socialno-demokratično stranko, ampak za ono stranko, ki mu je plačala za pijačo. (Hrup, nemir.)

Vi, ki imate prilike in sredstev, niste storili ničesar za povzdigo mas. Sledite go-

spoda nasvetu svet. Pincherle in dajte nam, ne vse, ampak le del dohodkov iz davka na alkoholizem na razpolago za pobijanje istega alkoholizma. In ako tedaj ne bomo storili nič, nam bodele smeli kaj očitati, a danes imate v rokah sredstva v in ne mi. V interesu je torej, da kaj storite, a je to tudi vprašanje vesti.

Potem ko so govorili še Ravasini, Pincherle, Slavik, Puecher, Mordo, Mrach, Budinich, je bil proračun sprejet v vseh čitanjih z 42 proti 16 glasovom. Proti so glasovali Slovenci in socialisti.

Radi pomanjkanja prostora smo morali nadaljevanje poročila odložiti na jutri.

Socialistična mora odlegla. Te dni je imela oddati uprava javnih skladišč dela za nakladanje in razkladanje parnikov v novi luki in pri Sv. Andreju. Ta dela v novi luki je že leta in leta isela v rokah zloglasna Zollijeva „Kooperativa“. Dalavec, ki ni prišel na socialistični program, ni dobil v novi luki dela in proti odredbam Zollije ni bilo pritožbe, kajti teroriziral je tudi upravo javnih skladišč. Dela za nakladanje in razkladanje pri sv. Andreju pa so se imela oddati letos v prvič.

Za ta dela v novi luki in pri Sv. Andreju so se natecali razni Zollije „Kooperativa“ tudi Pagninijeva novoustanovljena „Kooperativa“ in nova zadruga slovenskih delavcev pod okriljem N. D. O. Prav za prav se je poslednja le natecala za dela pri Sv. Andreju.

Konec temu natecanju je bil ta, da je uprava javnih skladišč sklenila prevzeti omenjena dela v lastno režijo. Radi tega vlada veliko razburjenje med socialisti, ki so s tem izgubili monopol v novi luki. Naši delavci pa tudi če niso dobili omenjenega dela pri Sv. Andreju za svojo zadrugo, so lahko zadovoljni z vsehkom svojega natecanja, kajti od uprave javnih skladišč smejo vendar pričakovati, da se ne bo ozirala na politično in narodno mišljenje delavcev, ampak edino le na njih sposobnost in poštenost. In te dve lastnosti dišite naše delavstvo v vsaki meri, katero sme sedaj gledati z boljimi nadami v bodočnost.

Kitajska misija v Trstu. Včeraj jutraj je prišla iz Benetk v Trst kitajska mornariško-šubijska misija s cesarskim princem Tsai-shun in admiralom Sah-chien-ping na čelu. Ob 9 uri 44 min. je došel na postajo južne železnice poseben vlak, sestojec iz dveh prtljajnih in štirih salonskih voz. Na peronu postaje se je nahajala častna kompanija tukajšnjega bosanskega peš-polka. Za vprejem gostov so bili prišli: namestnik princ Hohenlohe, vojaško-postajni poveljnik brigadir G. M. Kirchbach, mornariško-okrajni poveljnik kontraadmiral pl. Kohen, policijski ravnatelj Manussi, predsednik od „Stabilimento tecnico triestino“ vitez Hütterott z več inženirji ter mnogo oficirjev. Nadalje so se nahajali na peronu cesarski kitajski poslanik in pooblaščen minister na Dunaju Leu-pontung s svojim tajnikom Kont-wang, avstrijski generalni konzul od ministrstva zunanjih zadev dr. baron Feratel in višja nadzornika južne želez. Strümpf in Mahorčič.

Ko je posebni vlak pridrdral na postajo, je vojaška kapela intonirala kitajsko himno. Princ Tsai-shung, admiral Sah-chien-ping in ostali člani misije so takoj stopili iz vlaka. Sledilo je obojestransko predstavljenje, na kar je princ Tsai-shung ob strani vojaško-postajnega poveljnika odkorakal mimo častne kompanije. Sledil je kratek cirkle v dvorani-šekalnici, na kar so vsi vstopili v ekvipaže in so se gostje podali v hotel „de la Ville“, kjer je bilo zanje pripravljenih dvajset sob.

Pred hotelom je bila nastanjena častna straža.

Na ul. Miramar v bližini postaje se je nahajala velika množica radovednežev. Princ Tsai-shung govori le kitajski, tako da je opravljal tolmačenje njegov tajnik, ki govori tudi francosko, dočim kitajski poslanik na Dunaju govori tudi angleški.

Istočasno, ko je došel posebni vlak, so na vojni ladiji „Nadvojvoda Friderik“, ki je bila priplula iz Pule ob 7.30 uri jutraj, razobesili cesarsko kitajsko zastavo in zadonel je predpisani salut.

Ob 1. uri popoldne sta namestnik in soproga kitajskemu princu in spremstvu v čast priredila diner, katerega so se tudi vdeležili tržaški vojaški in pomorski dostojanstveniki.

Za druge člene kitajske misije je bil diner v ladijedelnici pri Sv. Marku.

Ob 2.30 so se princ Tsai-shung in člani misije ukrcali na vojno ladijo „Nadvojvoda Friderik“. Na nabrežju se je nahajal namestnik z drugimi dostojanstveniki kakor tudi častna kompanija z godbo. Takoj potem je vojna ladija odplula v Pulo.

Smrtna kosa. Od sv. Jakoba nam pišejo: Zopet je posegla bela smrt v vrsto slo-

NAROČNIKOM. Z današnjim dnem poteka leto, a še je naročnikov, ki še niso storili svoje dolžnosti nasproti nam. Opozarjamo torej vse one naročnike, ki so zaostali z naročnino, naj nemudoma poravnajo svoj dolg. Druge pa prosimo naj obnove naročilo, da ne bo presledka v doposiljanju lista. V to svrhu prilagamo danes poštne položnice.

UPRAVA.

Zveza jugoslovanskih železničarjev. Škod, ki ga je sklicala „Zveza jugoslovanskih železničarjev“ v sredo 29. decembra t. l. v Sokolovi dvorani v „Narodnem domu“ v Trstu, je bil nepričakovano obilno obiskano, in sicer od samih železničarjev. In kako tudi ne, saj je šlo vendar za važna vprašanja železničarjev! — Prijetno je slediti govorom, ki se vršijo v našem materinem jeziku, ki se drugod le za silo rabi.

K 1. in 2. točki dnevnega reda, povijanje stanarine in draginske doklade delavcem za Trst in ozemlje, je govoril predsednik Z. J. Ž. in skikal v svojem govoru čudne nazore c. kr. železniškega ministrstva. Posnetek govora prinesemo posebej. Pri teh točkah je bila predložena in enoglasno vprejeta sledeča resolucija:

Dne 29. decembra 1909 v Sokolovi dvorani v „Narodnem domu“ v Trstu na javnem shodu „Zveze jugoslovanskih železničarjev“ v velikem številu zborujoči uslužbenci c. kr. državnih železnic izjavljajo, da vstrajajo prej ko slej pri svoji zahtevi v smislu resolucije odposlane visokemu c. kr. železniškemu ministrstvu dne 22. okt. t. l.

Ker se visoko c. kr. železniško ministrstvo nikakor ne more upirati opravičeni zahtevi po povijanju stanarine za Trst, in to tem manje, ker se je svoj čas pri splošnem 20 odstot. povijanju stanarine za uradnike prezrlo poduradnike in druge uslužbence, prosimo za izpolnitev sledečih — zahtev:

Visoko c. kr. železniško ministrstvo blagovoli 1. zvišati stanarino za Trst in ozemlje od 80 odstot. na 100 odstot. dunajske stanarine in dovoliti od 1. novembra 1909 še 20 odstot. dunajske stanarine kot stanarinsko doklado do tiste doba, ko se uravna stanarina; 2. dovoliti vsem z dnevno plačo nastavljenim železniškim uslužbencem in delavcem, ki žive istako v naibednejših razmerah, pa nimajo stanarine, na dan 50 ct. kot draginsko doklado.

Izgovor visokega c. kr. železniškega ministrstva, da ne more ugoditi tej zahtevi, ker se je dovolila doklada za Kras, je neutemeljen, ker obsega doklada za Kras vendar vsa progo od Trsta do Podbrdja, vse istarske in dalmatinske proge, in povdarjamo, da so jugoslovanski železniški uslužbenci solidarni do zadnjih konsekvenc in pričakujemo, da vis. c. kr. železniško ministrstvo ugodí upravičnim našim zahtevam.

K 3. točki dnevnega reda provizij-ski inštitut južne železnice, je govoril I. podpredsednik Z. J. Ž. tovariš Škerjanc. Razpravljal je o pomanjkljivih točkah pravil provizijskega inštituta za uslužbence južne železnice, ki se urede z dnem 1. januarja 1910.

Predložena je bila in vprejeta enoglasno sledeča resolucija:

Dne 29. decembra 1909 v Sokolovi dvorani v „Narodnem domu“ v Trstu na javnem shodu „Zveze jugoslovanskih železničarjev“ v velikem številu zborujoči uslužbenci c. kr. priv. južne železnice prosijo slavno generalno ravnateljstvo c. kr. priv. južne železnice, naj isto blagovoli vpoštevati opravičene želje svojih uslužbencev v stvari provizijskega inštituta v toliko, da določi sledeče spremembe:

1. Naj se določi odmerjenje cele provizije od 100 odstot. zadnje plače, kakor to obstoji pri penzijskem inštitutu za poduradnike in uslužbence, in ne samo od 85 odstot. zadnje plače, kakor je odmerjeno sedaj.

2. Takozvanim provizoričnim delavcem (subakordantom), ki so že 3 leta pri južni železnici zaposleni, se mora vstop v provizijski inštitut, kakor to pravila jasno predpisujejo, dovoliti in naj se okrožnica št. 511 A od 11 dec. 1900 v tem smislu preklicuje.

3. Vsem uslužbencem z dnevno plačo, brez ozira na starost do 55. leta, naj bo dovoljeno doplačevanje za vsa službena leta nazaj in se jim ta leta štejejo v provizijo, doplačevanje naj se pa razdeli na 60 mesečnih obroke in ne samo na 24 mesečnih, kakor je določeno zdaj. Ob enem pa si izprošajo uslužbenci c. kr. priv. južne železnice pravico, da si smejo sami določiti število let, za katera hočejo doplačati in so jih dostikoli pred 35 letom svoje starosti.

4. Pravila provizijskega inštituta naj se jasno in popolnoma razumljivo sestavi ter izdajo za uslužbence slovenske narodnosti v slov. jeziku.

Za sokolski „Silvestrov večer“ vladi splošno zanimanje in mnogostevilno narodno občinstvo pričaka danes v veliki dvorani „Nar. doma“ ob prijetni zabavi novo leto. Uprižori se danes priči komična opera „Parlament v deveti deželi“, s spremljevanjem vojaškega orkestra, poleg tega pa je na vso redu še cela vrsta pevskih in godbenih točk. Začetek je točno ob 8 in pol. Vstopnin pa znaša za člene in njihove rodbine po 6

stot., za nečlene po 1 K, za dijake po 60 st. Pristop na večer ima vsaki Slovenec in prijatelj „Sokola“. Na zdar!

Odgovor „narodnega“ gostilničarja. — Neki „vinopivec“ očita v „Edinosti“, nekemu narodnemu gostilničarju, da ni dovolj naroden, ker da nima poleg nabiralnika družbe sv. Cirila in Metoda tudi družbinih vžigalic.

Če se to očitaje tiče mene, odgovarjam „vinopivcu“, da sem jaz resnično naroden vzlic temu, da se na nekaterih mizah v moji gostilni „blešči ključ“. Ta „ključ“ se pa blešči le na onih mizah, ki so namenjene za eventualne goste, ki so po večini sploh sami Lahji. Za navadne slovenske goste imam pa vedno na mizah družbine vžigalice.

Da si sem resnično naroden, se moram vendar ozirati tudi na drugorodne goske kajti — žal, da moram to povedati — če bi čakal samo na slovenske goste, bi presneto malo zaslužil.

Hinko Kosič,
ul. S. S. S. S.

One, ki bi se radi učili italijanskega jezika, vabim na sestanek prihodnje soboto od 3—4 ure popoldne v kavarna „Balkan“. Prosim one gospode, ki ne morejo priti na ta pogovor, da bi mi pisмено javili, katera ura bi jim bila najprimernejša za poučevanje. J. Jedlowski.

Silvestrov večer s petjem, igro in šaljivo tombolo priredi pevsko društvo „Zora“ na Vrbelci v dvorani Gospodarskega društva „Vrdela“ danes dne 31. dec. Začetek ob 9. uri zvečer.

Vatopnina za osebo z eno srečko 40 st., posamezne srečke 20 stot.

Poletje v zimi! — Gospod Jakob Stojković nam je prinesel mladiko s akoro zreliimi sadovi ring'ó. Gospica Andreana Vrtovec iz Tolmina pa nam je poslala šopek trobentic, kakor piše „v znak mile zime v naših romantično goratih krajih“. Hvala obema na pozornosti!

Nesramno pačenje naših krajevnih imen. V notici o nekem dogodku v Borštu je rabil „Piccolo“ za to selo ime „San Antonio“ in „Selva“! Uverjeni smo, da ne samo naši pošteti Borštani, ampak da so tudi italijanski čitatelji „Piccola“ sami debelo gledali, ko so zazrli to fabrikat iz „Piccolove“ tvornice za — falzifikate. Tudi nobenemu Italijanu ni še nikdar prišlo na misel, da bi za to vabil drugo označenje nego Boršt. Pa saj je gotovo tudi „Piccolo“ vedel, da ga ne bo nikdo umel, sicer ne bi bil pristavil v oklepju tudi imena Boršt.

Ali ta „Piccolova“ iznajdba ima tudi svojo „zgodovino“. Kakor se že dagaia v naših krajih, so se svojedobno tudi v Borštu urinili italijanski delavci in z nižimi pogoji delali domačinom konkurenco v tamošnjem kamenolomu. Da vspricho tega dejstva ni bilo med domačimi delavci najbolje razpoloženje nasproti laškim usiljivcem: to je pač več nego naravno. Ali ni ostalo le pri konkurenci.

Kakor je tem ljudem že v krvi prepotence, so jeli kmalu nastopati kakor da so gospodarji v rasi. Kjer so se le pokazali — bilo na ulici, bilo v krčmi, bilo na plesu — je bilo njihovo nastopanje izživlano, žaljivo za vasčane.

Je li čudo potem, da je postala mera te nesramnosti polna in da so se domačini odločili za energičen korak? Groziti so jeli prediznim tujcem, da pride do hudega, ako se ne izogne iz vasi! Od tedaj ima Borštijane tudi „Piccolo“ gr zno „na piki“ (Borštijani menijo, da utegne biti navedenemu pačenju krajevnega imena namen tudi — maščevanje in žaljenje. Ne vem, če je temu tako, ali če bi bile, potem bi imeli pred seboj čim nagršje nehyseleznosti. Kati redkokje uživa meščani tako gostoljubje in redkokje so prenašali vaščani s tako potrpežljivostjo znane objestnosti izvestnih tržiških signorov in signorin iz Trsta — kakor ravno v Borštu. Prepevali so izzival e in pobušljive italijanske pesmi, dovoljevali so si pasovke o ščavih in vedenje jim je bilo čisto naravno redcentno, naravnost pohujšljivo, izlasti za malicio. In vse to so v Borštu dolgo časa potrpežljivo prenašali, da ne bi se jim očitalo kršenje gostoljubnosti ali celo — barbarstvo, kakor je že to navada pri Italijanih, če je kateri njihovih kje kaj dobil, kar je — zaslužil!!

V zahvalo za vse to jim „Piccolo“ se pači poštno ime!

Podkovska šola v Ljubljani. Na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani vsprejme se za prvi polletni tečaj 1910, ki prične z 3. januarjem, še nekaj učencev. Kovški pomočniki, ki žele priti v ta tečaj in obiskovati tudi tečaj za mesogled, naj nekoledkovane prošnje takoj vložijo na vodstvo podkovske šole v Ljubljani. — Vodstvo preakrbi, da dobe vsi revni učenci podpore v znesku 100—120 K.

Cenilne komisije za osebno dohodarino. Dne 29. t. m. se je zaključila sesija cenilne komisije za osebno dohodarino okraja Trst 1 a) ustanovljeni davčni administraciji

kr. finančni svetnik Alfons naznanil izid odmeritev vloganja in zahvalil udeležencem in marljivo sodelovalcem. Gustav Carmelich, t. in prijaznost predvanje poročevalcev ukov,

Koledar in vreme. — Danes: Silvestrov večer. — Zadoji dan leta 1909. — Jutri: Obrezovanje Gosp. — Novo leto 1910.

Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne +11.° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremeška napoved za Primorsko: Večinoma jasno, semterja megleno. Zmerni vetrovi. Temperatura mila.

Naše gledališče.

Jutri na novega leta dan se zopet vpriporite obe popularni narodni igri z godbo in petjem, in sicer popoldne

„LEGIONARJI“

in zvečer

„ROKOVNJAČI“.

Pri obeh predstavah bo gostoval gosp. Verovšek. Sodeluje šentjakovski čitalniški orkester in perski zbor.

V nedeljo se prvič vpripori znana L' Arrongeova ljudska igra.

„LOLIN OČE“.

Ta igra, ki je na stalnem repertoarju vseh večjih gledališč, je prava ljudska igra, polna resnične tragike, a ob enem humorja. Pri nas bo gotovo ugajala.

Društvene vesti.

Odbor „Glasbenega društva Trst“ vabi člane, da pridejo danes, v petek, ob 8.30 uri zvečer v prostore N. D. O. ulici Lavatoio 1, kjer nastopijo z moškimi in mešanimi zborom. Naproseni so, da pridejo v velikem številu in točno. — Odbor.

Pevsko društvo „Kolo“ vabi še enkrat svoje člene in prijatelje na nocojšnji „Silvestrov večer“, ki ga priredi v dvorani „Trgovskega izobraževalnega društva“, ulica S. Francosca št. 2. — Društvo zagotavlja svojim nocojšnjim milim gostom najprijetnejšo zabavo. Izlasti opozarja na pevske točke, ki jih bo izvajal društveni zbor. Po polnoči bo ples. Vatopnina brezplačna.

Mar. delav. organizacija

„Silvestrov večer“ priredi Vesel. odtak N. D. O. v vseh prostorih „Narod. delavske organizacije“. Poleg izbranih pev. točk Glas. društ. „Trst“ in solo-prizorov, vpripori se tudi nova, palašč za ta večer od tov. Fr. Radeščka episaon, šaljiva enodejanka „Napravi ključ“. — Začetek ob 8.30 zvečer. — Vatopnina 40 stot.

Tovariši! Vdeležite se vašega „Silvestrovega večera“. Vesel. odtak N. D. O.

Darovi.

Za Veliki Ciril Metodov Ples združene slovenske mladine so dodelali:

G. August Jascopig predsednik viš. dež. sodišča v Trstu K. 10. g. Franja Bradelj K. 2, g. Ana Štrukelj veleposelstnica v Trebiščah K. 2, potem Jadranec Banke: Dr. Ivan Gršković višji sodni svetnik v p. K. 15,

Kmečko izobražev. društvo „Zarja“ v LOŽICAH vabi na

občni zbor

ki se bo vršil

dne 9. prosinca 1910 ob 3. in pol uri pop. v društvenih prostorih v Ložicah.

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev novega odbora in pregledovalcev računov. 5. Raznotherosti.

ODBOR.

NB. Ako ne bi bil sklep občni zbor ob napovedani uri, vrši se drugi občni zbor v smislu §. 13 društvenih pravil uro pozneje.

Pohištvo

iz bambusa, iz indijske trstike in iz vrbovija.

: Prikladna : novoletna : darila.

HENRIK PREUER

Trst, Via Nuova št. 22. Trst

Pravi in pristni

najboljši za čiščenje in : : krepanje krvi : :

tyrdke prof. Ernesto Pagliano, Neapelj (lastna hiša) Calata San Marco 4.

Nas Sirup Pagliano se prodaja v boljših lekarnah monarhije. Isti je izdelan strogo po originalnem receptu iznajditelja pok. prof. Pagliano.

Naznanjamo da nimamo nikake skupnosti z ravno tako imenovanimi tyrdkami, ter opozarjamo in svarimo p. n. odjemalce na škodljive ponaredbe, ki krožijo nekaznovane, ter se

SIRUP PAGLIANO

MARIO LANG, lekarnar - Trst.

Veliki kinematograf BELVEDERE

TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

od petka, dne 32. decembra 1909, do ponedeljka, dne 3. jan. 1910

1.) RIM, Veliko večno mesto, po naravi. 2.) REŠENA, Epizoda iz sv. pism. 3.) Komična šola, vseskozi smešno.

Prvi sedeži 40 st., II. 20 stot. - Otroci in vojak 10 stot.

Mnenje gospoda Dr. a TSCHENETTA

urednika lista „Aerztliche Standeszeitung“ na Dunaju.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Velikim zadovoljstvom zamorem Vam naznaniti, da je Vaše ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo) izvrsten izdelek, ki povspesuje slast toliko odraslim kolikor otrokom. Posebno v otroški praksi dosegel sem z istim izvrstne uspehe s tem, da sem je predpisoval po vsaki infekciji, nakar so zadobili otroci v kratkem času svoje prejšnje stanje.

DUNAJ, 20. februvarja 1908.

Dr. TSCHENETT.

2 veliki posestvi

Kapitanija in Mazurija

prvo četrt ure in drugo pet minut oddaljeno od postaje Markovac, železnice Trst-Buje, v okraju piranskem, v sloven. delu Istre ste pod ugodnimi pogoji na prodaj.

Kapitanija obsega nad 250 oralov, ima dve hiši (gospodsko in kmetsko) veliki hlev in še posebno gospodarsko poslopje; čisti katastralni dohodek nad 1273 Kron.

Mazurija obsega blizu 100 oralov zemljišč najboljše kvalitete, ima dve hiši (gospodsko in kmetsko), veliki hlev in veliko klet pripravno za vinsko trgovino; ima čisti katastralni dohodek nad 644 Kron.

Natančne poizvedbe pri g. Edvardu Dolencu, veleposelstniku v Orehu pri Prestraneku, ali pri g. Dr. Mateju Pretnerju, odvetniku v Trstu, ali pri Posoj. v Voloskem.

Gospodična ki govori slovenski, italijanski in nekoliko nemški, želi stopiti v službo kot prodajalka ali blagajničarka. Prijazne ponudbe pod „USTANAK“ na „Ins. odd. Edinosti“.

Cement - Portland

„SALONA“

Družbe „SPALATO“

Azonimno dela, društvo cementa Portland SALONA.

Letni proizvod: 10.000 vagon.

IZKLJUČNI ZASTOPNIK

Leopold Feiner, Trst

: Pisarna : Zaloga Cementa
ul. Carradori 16 Riva Grumula 2
Telefon 605. Telefon 23-30

Zagrebska tovarna, tyrdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novodobno urejena, izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bode te li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu Franckovem: kavnem pridatku iz zagrebske tovarne.

2. Zaga V. T. 1200, 5. 3. L. V.

Lazar Aničič veletržec K 10, Karol Malalan posestnik na Opatovih K 5, Fran Gržina trgovec v Sv. Petru na Krasu K 6, Matej Kante okr. šolski nadzornik v Sežani K 6, Anton Hraat nadučitelj v Trstu K 10, Makso Antič ravatelj Jadranske Banke K 20. — Peter Majdič Celje K 10, dr. Dragotin Ciotti Buzet K 5, A. Pavlich pl. Plautenthal c. k. nam. podpreds. K 4, Josip Dekleva Gorica K 4, Lavrenčič in Domicelj Ljubljana K 10, Fran Fabiani pošt. kont. K 10, Kašpar Kastelč, župan in veleposestnik v Materiji K 10.

Vrlim darovateljem iskrena hvala. Nadalje prispevke naj se izvoli pošiljati na Jadransko Banko v Trstu ali pa g. Vladku Ternovcu u. Fontana 4. I.

Brahi Srbima i ostalima pravoslavne vere u gradu Trstu javljamo, da mogu sve najljepše nakite za božićno drvce, kao i božićne darove uz umjerene cijene nabaviti u slavenskoj knjižari JOSIPA GORENICA, Trst, Valdirivo 40.

Vesti iz Istre

Kako je prišel osel v prvo nadstropje! Iz Boljunca nam poročajo: O priliki zadnjega deževja je prišel slučajno Riktor osel iz Boljunca k mlinu vdove Helene Valentičeve. V času, ko se je nahajal osel pri mlinu, je voda nenkrat začela močno naraščati in osel se je nahajal bipoma notri v sredi vode in v največji nevarnosti. Osel sam si svedča ni znal pomagati, a zato so pa prišli ljudje na pametno misel, da treba spraviti osla iz vode ven. Prišle sta ga dva moža in tirala po stopnicah v prvo nadstropje. Osel sicer ni bil nič prav pri volji, da bi se učil na stare dni plezati po stopnicah, a ker ga je eden pošteno vlekel za ušesa spredaj, a drugi potiskal zadaj, se je verdar-le vdal. Ko je bil v prvem nadstropju, je pogledal nekam začudeno okoli sebe in zdelo se je, da mu je to, kar je videl, očitno ugajalo, ker je dajal svoji zadovoljnosti izraz z glasnim i-a-ukanjem. Iz Boršta. Nedavno temu je Marija Žerjal iz naša vasi morala občutiti — v lastnem žepu, kako daleč sega drznost izvestnih sleparjev in lopovov. Mož rečene žene se nahaja v Ameriki. Nekega dne pa se je predstavljal v Borštu snažno oblečen človek kakih 30 let in je bil že začel pripovedati:

Prihaja ravno iz Amerike in pozna njenega moža, ki si je v Braziliji prislužil precej denarja in ustvaril ugodno pozicijo. Odposlal je — mož v Ameriki namreč — post restante 1000 K. Po to treba iti na pošto v Trst. Da pa bo žena uverjena, da je temu tako, in ker tudi sam želi — je naglašal nepoznani gost —, da je kaka priča navzoča, ko je izročil denar, naj žena vzame s seboj v Trst se kakoga človeka. Tako se je tudi zgodilo. Po tem manevru pa je izvršil neznanec nameravani naskok — na žep uboge ženske. Naglašal je, da z onimi 1000 kron pride tudi zanj neka svota, ki jo komaj pričakuje, ker je ostal brez denarja. Za to potrebuje za hip — dokler ne pridejo v Trst — 7 K. In — enega deželca je tudi potreboval. Vzradodeno na taki veseli novici uboga kmetica ni mogla odreči te skromne prošnje. Kronica je dala iz lastnega, dežnik pa si je izposodila.

Ši so torej v Trst na pošto vsi trije po denar iz Amerike. V atriju poštnega poslopija jima je neznanec velel, naj počakata tu, da dvigne denar n ga izroči. Šel je in — ni ga bilo več. Zastonj sta žerjal in njen spremljevalec čakala na pošti. Slednjič sta odšla — s kakimi čutili ona, to si lahko mislimo. Ne toliko še radi onih kronic in dežnika, marveč radi tega, ker je tako rekoč padla iz nebes na trda tla.

Pozneje smo doznali, da je navihani slepar na sličen način osleparil nekega Bertottija iz Milja za 20 K, nekega Centacha iz Pirana za 6 K in nekega Gigante tudi iz Pirana za 4 K. Vsa ta sleparstva so bila prijavljena policiji. In mož bi bil gotovo uspešnejši to svoje rokodelstvo, da ni nekekega dne na ulici v Trstu posegla po njem roka pravice.

Sporočili smo o teh sleparstvih v svari lo našemu ljudstvu po deželi, da bo previdno, ko jim neznani jim sleparji prihajajo s kakimi — razveseljivimi sporočili!

Volilem kmečkih občin

sežansko-komenskega okraja!

Ko ste mi, častiti volilci kmečkih občin sežanske-komenskega okraja, izrazili svoje zaupanje s tem, da ste me dne 10. oktobra t. l. izvolili svojim zastopnikom v goriškem deželnem zboru, sprejel sem mandat s trdnim namencem, da se svažem vrednega Vašega zaupanja s tem, da posvetim vse svoje sile vašim koristim. A prišlo je drugače! Nenaviten voditelj slovenske klerikalne stranke, ki je proti svojim rodnim bratom zvezan s najhujšimi nasprotniki našega teptanega in zamerjenega naroda, se ni zadovoljil s doseženimi volilnimi uspehi. Zatretil je hotel vsako sled strank, ki se niso hotele vdati njegovemu strahovanju. Dosegel je, da so se brez priklade uničile izvolitve v slovenskem veleposredstvu ter da se je izročila verifikacijskemu odseku izvolitev poslanca Gabrčiča, akoravno ni moglo biti dvoma o pravilnosti iste. Ob takih razmerah, ki so natančno opisane v včerajšnji in današnji številki „Edinosti“, ni

preostalo meni podpisanemu družega, nego da sem položil od vas poverjeni mi mandat, da žnjim razpolagatega po vašem najboljšem prepričanju. Če vas pa tudi ne bom več zastopal v deželnem zboru, sprejmite častiti volilci, moje zagotovilo, da bom kakor verem sin našega sivega Krasa, deloval na drugih poljih za vaše koristi, dokler mi bodo to dovoljevale moje sile.

V TRSTU, dne 30. decembra 1909.

Dr. Gustav Gregorin.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metodija v Trstu.

Velika zaloga praznih buteljk

TRST, Via delle Ombrelle 5. - Telefon št. 71, Romano II.

GUIDO e UGO COEN

100.000 buteljk od šampanjca za refošk. Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. — Velika zaloga buteljk od pol litra in 1 in pol litra. Damjane iz stekla opietene. Prezamejo se dopošiljave na deželo. Kupuje razbito steklo vsake vrste.

PANIFICIO

renomirana tvornica za pečenje izvrstnega čajnega in dezertnega kruha.

Predne nakupite pohištvo, blagovolite obiskati

zalogo pohištva Angelo Palma

TRST, ulica Giosuè Curducci 20, kjer najdete solid. blago

po najnižjih cenah.

Pri nakupovanju jedilnih, spalnih in novoporočencem :: prejemnih sob, posebne olajšave.

Točna in solidna postrežba.

Prvo primorsko podjetje za prevažanje pohištva in spedicij. podjetje

Rudolf Exner, Trst

VIA DELLA STAZIONE št. 17

Filijalke: v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

Pošiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse svetovne proge. Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shranitvi za to pripravljena suha skladišča.

EDINI TRŽAŠKI ZAVOD ZA ČIŠČENJE IN SHBANJEVANJE PREPROG „VACUUM CLEANER“.

Točna in solidna postrežba.

Tržaška posojil. in hranilnica

V lastni hiši.

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. - (Uhod po glavnih stopnicah)

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje

4 1/4 %

Redni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono.

Posojila daje na vknjižbo po dogovoru 5% - 6%, na menjice po 6%, na zastave

po 5 1/2 %, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru 0 0 0 0 0

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Poštno - hranilnični račun 816 004.

ma najmoderneje urejeno varnostno celico za shranje vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja stediti svojo deco.

NOVO POGREBNO PODJETJE

H. Stibiel in drug

se je preselilo na

Corso 49 (Piazza Goldoni)

z bogato opremo za vsakovrstni pogreb, in prodajal nico mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetlic perle, porcelana. — Velika zaloga

voščenih sveč

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja lastnega vina pri sv. M. Magdaleni spodnji št. 570 blizu kapele sv. Ane toči Ivan Furiani iz Vogerskega pri Gorici izborna črna in bela vipavska vina lastnega pridelka po 68 stotink liter. O izbornosti teh vin so se mogli odjemalci prepričati že minule dve spomladi. Letos je povsod šibkejša vino, a na tej osmici udobite dovolj močno in buketno vino. 2374

Lepa soba elegantno opremljena, zračna in svetla (v novi hiši) s posebnim uhlodom, se takoj odda. Dobi se tudi dobra hrana. Vprašati: Via Giuseppe Parini št. 2 (II. nadst. levo.) 2380

Proda se kuhinjska oprema zaradi oodboda v ulici Ferriera št. 7. 2361

Soba meblirana se odda v najem. Ulica Belvedere št. 2. 2800

Skladišče pristnega vipavskega vina. Ulica Paduina 18. 2359

Josip Stofa mizarški mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizarška dela.

Maslo, polards, kapune, zajce iz štajerskih hribov. — Ivan Suban, ulica Caserma št. 13. 2320

Gostilničar Kulot „Pri treh prijateljih“ v Gorici, ulica Caserma št. 11, se priporoča z dobro kuhinjo in izvrstnim vinom 1322

Vinarska in gospodar. zadruga v Dornbergu pri Gorici prodaj mnogo tisoč hektolitrov najizbornejšega vina — med tem tudi sladkega 4 la „prosekar“. — Na zahtevo se služi z uxorci. 1947

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Zastopnike:

in trgovske pomočnike išče za vsa mesta neka stara poznana budimpeštanska tvrdka. Daje visoke provizije. Pridne osebe dobijo lahko stalno in sigurno bodočnost. Dopisovanje v srbsko-hrvaški jeziku. Ponudbe pod

J. ROTTER, Budimpešta V, Honved n. 4.

!Emporij!

„ALLA MODA TRIESTINA“

Trst - ulica Farneto št. 4.

Včeraj 1. decembra 1909 odprla se je

NOVA „PRODAJALNICA

manifakturnega blaga

ter blaga vsake vrste, konfekcionirane, kakor tudi drobnarije. Lastna izdelovalnica. Krojačnica za ženske izdelke.

Veliko iznenadenje!

!! Cela oprema za neveste zastonj !!

Se priporoča tvrdka BORSATTI & Co

ANTON SKERL

mehanič, zapriročeni izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napajava in zaloga električnih svetil, tudi in protilemotov, konofonov, in fonografov. Zbogla priprava na kolesa in lastna delavnica za popravljanje šir. strojev, koles, motokoles.

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah

TELEFON št. 1734.

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 | ul. Poste Nuove

(vagal Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke kostumi za otroke. Površniki, močne jope, kožni in raznih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski loden. Nepremodljivi plašč (prstni anglički) Specijaliteta: blago tu- in inozemskih tovarn. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

Nova prodajalnica

kuhinjskih potrebščin

košev, stolic, stekla, lesenih predmetov, svetilk, žlic, vilic, kozarcev in buteljk za krčmarje.

Jos. Adamich, Trst

ulica Giulia vogal ulice Kandler št. 10.

Nad 40-leten vspeh Nad 40-leten vspeh.

PASTIGLIE PRENDINI

od ogolunjene sladke škorpje.

Izma ditelj in izdajatelj P. PRENDINI v Trstu.

... Zdravniško priporočeno proti ...

griboolu, kašlju, hripavosti, kataru.

Podaljuje pevcem in govornikom čist glas.

Zaloga v lekarni P. PRENDINI

in v vseh boljših lekarnah v Trstu in Evropi.

Zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.

! Paziti je na pomenjkanje! !

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.

Prendini & C. s. r. l. in d. r. l. n. m.